

به نام خدا

تأثیر احتمالی سیاست‌های جدید نظامی اتحادیه اروپا بر رونق اقتصادی کشورهای عضو (با تأکید بر اتریش)

مقدمه

تحلیل روزنامه استاندارد اتریش از تأثیر سیاست‌های نظامی اتحادیه اروپا و تأثیر آن بر رشد اقتصادی کشورهای عضو بر این اصل استوار است که، تغییرات می‌تواند مانند روسیه بعد از جنگ اوکراین، برای کشورهای اتحادیه اروپا مانند یک محرک اقتصادی عمل کند. کشورهای عضو اتحادیه که هم اکنون با رشد بسیار ضعیف یا منفی اقتصاد مواجه هستند، می‌توانند به خاطر تغییرات در سیاست‌های امنیتی اتحادیه، اقتصاد خود را تا ۱,۵ درصد رشد دهند. این تحلیل به طور خاص بر روی شرکت‌های اتریشی تمرکز کرده و مورد به مورد نشان می‌دهد که اتریش چه شرکت‌های تسلیحاتی، لجستیکی و امنیتی دارد که می‌توانند از این موضوع منتفع شوند. همچنین سطح خریدهای نظامی دولت اتریش و تأثیر آن بر شرکت‌های داخلی و خارجی را نشان می‌دهد.

مؤسسه اقتصاد جهانی کیل (IfW Kiel) (Kiel Institut für Weltwirtschaft) مستقر در کیل آلمان پیش‌بینی می‌کند که اگر کشورهای اتحادیه اروپا هزینه‌های نظامی خود را از هدف اعلام شده ناتو یعنی اختصاص دو درصد از تولید ناخالص داخلی، به ۳,۵ (سه ممیز پنج) درصد تولید ناخالص داخلی افزایش دهند و به جای سلاح‌های عمدتاً آمریکایی به سلاح‌های پیشرفته داخلی روی آورند، تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا می‌تواند سالانه ۰,۹ دهم درصد تا ۱,۵ درصد افزایش یابد.

اروپا قصد دارد خود را تسلیح کند. اما کدام شرکتهای اروپایی میتوانند از این تصمیم منتفع شوند؟

تسلیح اروپا قرار است علاوه بر همه چیز، اقتصاد را نیز رونق بخشد. اما شرکتهای اتریشی تا چه حد میتوانند از رونق تسلیحاتی مورد نظر سود ببرند. آیا اکنون ما دوباره تانکها و سلاحهای بیشتری خواهیم ساخت؟

در برخی جاها پوست خرس تقسیم می‌شود، در حالی که هنوز خرسی شکار نشده است. اورزولا فون در لاین، رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا، از حمایت گسترده برای افزایش هزینههای دفاعی کشورهای عضو اتحادیه خبر داد. قرار است ۸۰۰ میلیارد یورو در این راستا هزینه شود. از جمله اقدامات برای این سرمایه گذاری، تاسیس یک صندوق جدید به ارزش ۱۵۰ میلیارد یورویی که قرار است از طریق وام، کشورهای عضو را در سرمایه‌گذاری در سیاستهای دفاعی پشتیبانی کند. سیاستهای اعلام شده برای تسلیح بیشتر کشورها باعث ایجاد انتظاراتی شده که بر بورس هم تاثیرگذار بوده است. در حال حاضر انتظارات زیادی وجود دارد. سهام شرکتهای بزرگ تسلیحاتی مانند راین متال (Reinmetall)، تالس و شرکاء (Thales und Co) رشد زیادی کرده اند، با اینکه هنوز اتفاقی نیفتاده است.

به نظر بسیاری تولید تانک به جای خودرو برای صنعتی کنونی اروپا که آسیب دیده، زمینه ای برای رشد باز میکند. در حالی که برخی برنامه‌های ریاضت اقتصادی را پشت سر هم اجرا می‌کنند و مشاغل موجود در شرکتهای خود را حذف می‌کنند، برخی دیگر خود را برای سالهای رونق آماده می‌کنند. این امر می‌تواند به اقتصاد آلمان که دچار مشکل است، رونق بخشد و اتریش نیز به دنبال آلمان رشد کند. مؤسسه اقتصاد جهانی کیل (IfW) پیش‌بینی می‌کند که اگر کشورهای اتحادیه اروپا هزینه‌های نظامی خود را از هدف اعلام شده ناتو یعنی اختصاص دو درصد از تولید ناخالص داخلی، به ۳,۵ درصد تولید ناخالص داخلی افزایش دهند و به جای سلاح‌های عمدتاً آمریکایی به سلاح‌های پیشرفته داخلی روی آورند، تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا می‌تواند سالانه ۰,۹ تا ۱,۵ درصد افزایش یابد.

افزایش تولید

تولیدکنندگان تانک، مهمات و خودروهای نظامی خود را برای افزایش سریع تولید آماده می‌کنند. شرکت تسلیحاتی آلمانی-فرانسوی KNDS کارخانه سازنده قطار آلستوم در ایالت زاکسن آلمان را تصاحب

کرده و قصد دارد در آنجا کارخانه ساخت قطعات تانک راه اندازی کند. شرکت آلستوم قصد داشت این مکان را تعطیل کند، اما حالا تبدیل به کارخانه تولید قطعات تانک خواهد شد. راین متال قصد دارد کارخانه‌های تأمین قطعات خودروی غیرنظامی را به مکان‌هایی تبدیل کند که می‌توانند قطعاتی برای بخش نظامی نیز تولید کنند. اما آیا این یک دستوالعمل برای صنعت لنگان اتریش نیز هست؟

گابریل فلبرمایر، رئیس موسسه مطالعات اقتصادی اتریش (Wifo)، معتقد است که اتریش می‌تواند از رونق تسلیحاتی آلمان سود ببرد. وی معتقد است یک کارخانه تأمین‌کننده قطعات خودرو می‌تواند بلبرینگ چرخ را برای خودروهای نظامی نیز بسازد. یک حوزه تجاری جدید؟ کلمنس تسینکل از اتاق بازرگانی اتریش با نظر فلبرمایر مخالف نیست، اما معتقد است «چنین چیزی یک شبه اتفاق نمی‌افتد». هر صنعتی از خودروسازی گرفته تا هوافضا و راه‌آهن، الزامات خاص خود را برای حفظ استانداردها و گواهینامه‌ها دارد.

موفقیت تضمین نشده

در واقع، اگر شرکتی بخواهد به جای یک خودروساز آلمانی، یک شرکت تسلیحاتی را تأمین کند و مجبور باشد استانداردهای نظامی را برای این کار احراز کند، الزامات بسیار متفاوتی را باید بپذیرد، ضمن اینکه علی‌رغم این همه الزامات، موفقیت هم تضمین شده نیست. تولید تسلیحات همیشه هم مانند اکنون رونق ندارد. قوانین در کشورهای بی‌طرف نظامی مانند اتریش یا سوئیس کمی سختگیرانه‌تر هم هستند. به همین دلیل صنعت در این کشورها نگران عقب ماندن از اقتصاد بقیه مناطق جهان است.

مشکل دیگر این است که در برنامه جدید اتحادیه اروپا هنوز مشخص نیست که منظور از تسلیح و تسلیحات چیست. آیا دوباره تانک می‌سازیم؟ آیا بحث جنگ سایبری در میان است؟ تجهیزات سنگین به سختی در اتریش تولید می‌شود. تانک‌های پاندور (Pandur) هنوز در زیمرینگ برای ارتش اتریش مونتاژ می‌شوند. شرکت سابق Steyr-Daimler-Puch Spezialfahrzeuge، آخرین تولیدکننده داخلی سلاح‌های سنگین اتریش، بیش از دو دهه است که متعلق به شرکت آمریکایی جنرال داینامیکس است. تولید در آستانه تعطیلی قرار داشت، اما سفارش ارتش اتریش برای تانک چرخدار پاندور در سال ۲۰۲۴ رونق جدیدی ایجاد کرد.

غول تسلیحاتی آلمانی راین متال کامیون‌های نظامی را در اتریش می‌سازد. کارخانه اسلحه سازی Steyr Arms اتریش نیز با سلاح‌های گرم برای پلیس و ارتش مانند شرکت اسلحه سازی Steyr AUG اتریش، نامی برای خود دست و پا کرده است. این دو شرکت محصولات خود را در سراسر جهان عرضه میکنند. سال گذشته، گروه سرمایه‌گذاری کشور چک به نام RSBC، شرکت Steyr Arms را که در سال

۱۸۶۴ تأسیس شده بود، تصاحب کرد. شرکت اصلحه سازی Glock اتریش هم یک برند جهانی در اسلحه سازی است.

حال سوالی که مطرح است اینکه آیا این شرکتها می‌توانند از رونق تسلیحاتی سود ببرند؟ کارشناسان صنعت معتقدند که در کوتاه مدت بعید است. چرا؟ سخنگوی شرکت Steyr Arms می‌گوید: «تجارت با دولت‌ها و مقامات دو تا سه سال زمان می‌برد». اما باید توجه داشت که برای تولید تپانچه و تفنگ، بازار جهانی در بخش نظامی تنها ۲,۸ میلیارد یورو است و بازار غیرنظامی ۵,۷ میلیارد یورو که تازه ۵ میلیارد یورو آن فقط مربوط به بازار آمریکا است. بنابراین برای شرکتهای اسلحه و تپانچه سازی، فعالیت در بازار غیرنظامی آمریکا بسیار بازدهی اقتصادی و تضمین بیشتری دارد.

سهم بیشتر برای اتریش

با این حال هر که طاووس خواهد جور هندوستان کشد. اگر شرکتهای اتریشی سهمی از این مساله می‌خواهند باید دست به کار شوند و خود را در موقعیت قرار دهند. اما سوال دیگر این است که آیا از این موقعیت سهم بیشتری و کلانی نصیب اقتصاد ملی اتریش خواهد شد؟ کلاوس فریزنبیشلر، اقتصاددان موسسه تحقیقات اقتصادی اتریش معتقد است «هنوز نمی‌توان این مساله را ارزیابی کرد». ابتدا باید بودجه‌ها تصویب شوند و باید منتظر ماند و دید که از نظر سیاسی چه چیزی قابل اجرا است. کلاودیا تانر، وزیر دفاع فعلی اتریش که در کابینه قبل هم حضور داشت، قبلاً برنامه‌های تسلیحاتی بسیار گسترده و مفصلی را برای سال‌های آینده تهیه و بودجه‌بندی کرده بود. برنامه موسوم به «برنامه توسعه ۲۰۲۳ پلاس» سرمایه‌گذاری‌هایی را برای سلاح‌های مختلف تعریف کرده است. در چارچوب این برنامه باید تا سال ۲۰۳۲ در مجموع ۱۷ میلیارد سلاح خریداری شود.

چه سهم بیشتری می‌تواند برای اتریش باقی بماند؟ حدود ۱۵۰ شرکت در اتریش در این تجارت فعالیت می‌کنند و حدود ۳,۳ میلیارد یورو درآمد کسب می‌کنند. به عنوان نمونه فقط حجم سفارش تانکی که دولت اتریش به این شرکتها داده ۱,۸ میلیارد یورو است. راینهارد ماراک، رئیس بخش مدیریت بحران و آمادگی امنیتی اتاق بازرگانی اتریش به تدارکات و خریدهای ارتش فدرال در سال‌های اخیر اشاره می‌کند که از جمله شامل هلیکوپترهای لئوناردو، بلک هاوک، هواپیمای ترابری امبرائر، جت آموزشی لئوناردو و تانکهای پاندور می‌شود. حدود ۸۰ درصد از حجم این سفارشها به خارج از کشور داده شده است.

همکاری‌های صنعتی

کشورهای دیگر به طور معمول هنگام خرید از خارج از کشور «بر سر سهمی به نام سهم فناوری ملی خاص توافق می‌کنند تا اقتصاد دفاعی ملی خود را به عنوان بخشی از معماری امنیت ملی تقویت

کنند». در واقع هنگام خرید از کشور دیگر، برای تقویت صنعت دفاعی خود، سهمی از قرارداد را بر می دارند. در برنامه دولت جدید اتریش، ایجاد چنین همکاری‌های صنعتی برای اتریش نیز پیش‌بینی شده است. البته هنوز در حد بیان خواست و اراده است. راینهارد ماراک معتقد است با این کار و همچنین اگر تولیدات اتریشی نظیر کامیون‌ها، خودروهای کوهستانی، سیستم دفاع پهبادی، تجهیزات پزشکی و شاید تپانچه‌های گلاک را وارد بازی کنیم، کار ۴۰ تا ۶۰ درصد از حجم سفارش ارتش اتریش می‌تواند به خود اتریش بازگردد.

اما باید توجه داشته باشیم که خارج از حیطه سلاح‌های سنتی، یعنی در حوزه فناوری پیشرفته بازار داغ تر است و سهم تجارت و مبادلات بیشتر است. فریزنبیشر، اقتصاددان موسسه مطالعات اقتصادی اتریش معتقد است در آنجا هم پتانسیل‌هایی وجود دارد. اتریش در فناوری پهباده‌ها و مین‌یاب‌ها اتریش حرفه‌ای برای گفتن دارد. در این حوزه شرکت شیبیل (Schiebel) در وین فعالیت دارد. همچنین اتریش شرکت‌های تخصصی مانند پلان سی (Plansee) را در ایالت تیرول دارد که در صنایع پیشرفته هوافضا و صنایع دفاعی از جمله در فناوری تولید نازل‌های موشک فعالیت دارند. اتریش نیز در حوزه امنیت حیاتی نقش دارد. شرکت وینی فرکانتیس AG سیستم‌های کنترل ترافیک هوایی و نرم‌افزار برای مقامات امنیتی توسعه می‌دهد. در آنجا نیز انتظار نمی‌رود که سفارشات و فروش به طور فوری افزایش یابد. اما: "از آنجایی که اکنون سرمایه‌گذاری بیشتری در راه‌حل‌های امنیت ملی انجام می‌شود، ما در سال‌های آینده بودجه‌های اضافی برای مراکز کنترل در بخش نظامی پیش‌بینی می‌کنیم".

غول‌های تسلیحاتی به عنوان مشتری

موسیقی در سطح بین‌المللی نیز نواخته می‌شود، جایی که غول‌های تسلیحاتی حضور دارند. رابرت ماختلینگر، رئیس شرکت تأمین قطعات هواپیمای اینفیرتل FACC، می‌گوید که درخواست‌ها از بخش تسلیحات در حال افزایش است FACC. تقریباً به همه کسانی که در این صنعت نامی دارند، از ایرباس گرفته تا بوئینگ و امبرائر، تأمین می‌کند. او می‌گوید این معاملات به هر حال جالب هستند، حاشیه سود بیشتر است. با این حال، حجم FACC در بخش غیرنظامی بسیار بیشتر است FACC. همچنین برای استانداردهای مختلف نظامی، از جمله استاندارد آمریکایی ITAR، واجد شرایط است. ماختلینگر می‌گوید: "اول آمریکا مدت‌هاست که در اینجا حاکم است." همه کشورها سعی می‌کنند از طریق معاملات متقابل ارزش افزوده را به کشور خود بیاورند. اتریش این کار را نمی‌کند. ماختلینگر، مانند ماراک از اتاق بازرگانی، معتقد است که تغییر این وضعیت ضروری است.

Steyr Motors، سازنده موتورهای تخصصی در بخش‌های غیرنظامی و نظامی، نیازی به انتظار ندارد. این شرکت در سال ۲۰۱۸ در وضعیت بازسازی قرار داشت. اکنون در بورس اوراق بهادار فهرست شده است. از ابتدای فوریه، ارزش سهام آن بیش از پنج برابر شده است، یک سفارش از راین متال آن را به اوج رسانده است. سرمایه‌گذاران ظاهراً به رونق تسلیحاتی اعتقاد راسخ دارند.

<https://www.derstandard.at/story/3000000261448/europa-will-aufruesten-welche-oesterreichischen-betriebe-koennten-profitieren>